

EOS-utvalgets årsmelding for 2015

EOS-utvalgets leder overleverte i dag, torsdag 17. mars 2016 kl. 1200, utvalgets årsmelding for 2015 til Stortinget. Meldingen ble overlevert til stortingspresident Olemic Thommessen.

EOS-utvalget er oppnevnt av Stortinget for å føre kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste som utøves av eller på vegne av offentlige myndigheter. Utvalgets hovedformål er å påse at det ikke øves urett mot noen og at menneskerettighetene respekteres. Utvalget utfører sitt arbeid uavhengig av Stortinget, men avgir hvert år en ugradert melding til Stortinget om sin virksomhet i det foregående året. I tillegg avgir utvalget særskilte meldinger ved behov.

Utvalget har i flere år vært opptatt av den lange saksbehandlingstiden i sikkerhetsklareringssaker, som kan medføre en uforholdsmessig inngripen i enkeltpersoners liv. I årsmeldingen for 2014 anmodet utvalget Stortinget om å vurdere tiltak som kan forbedre saksbehandlingstiden. I innstillingen til årsmeldingen uttalte Kontroll- og konstitusjonskomiteen at det var bekymringsfullt at situasjonen ble forverret i 2014, til tross for komiteens tidligere uttalte forventning om forbedring.¹ På denne bakgrunn ba komiteen Forsvarsdepartementet om at nødvendige tiltak straks ble iverksatt for å få forholdene brakt i orden. Utvalget har fulgt opp saken i 2015.

Utvalget konstaterer at klareringsmyndighetene har iverksatt tiltak for å forbedre situasjonen. Utvalget merker seg at klareringssaker fortsatt ikke avgjøres så raskt som lovverket krever, og forutsetter at innsatsen for å få saksbehandlingstiden i klareringssaker ned til et forsvarlig nivå fortsetter i 2016.

Utvalget har i 2015 undersøkt en sak i PST der personell fra tjenesten var til stede under en husransaking gjennomført av det ordinære politiet. Grunnen til at utvalget gjennomførte en nærmere undersøkelse av saken er grunnlovsforbudet mot hemmelig ransaking i private hjem i det forebyggende sporet. I sin avsluttende uttalelse til PST bemerket utvalget at tjenesten har et selvstendig ansvar for ikke å anmode om opplysninger som tjenesten selv ikke lovlig kan innhente, og at også samarbeidet med politiet må innrettes etter dette.

Utvalget har tidligere meldt at det ikke har hatt god nok faktisk tilgang til Forsvarets FISBasis-systemer, og at det som følge av manglende fremdrift i saken hadde henvendt seg til forsvarssjefen og anmodet om en umiddelbar avklaring om utvalgets brukertilganger. I 2015 har Cyberforsvaret utarbeidet en rutine som skal sikre utvalget tilgang til systemene. Utvalget er tilfreds med den etablerte rutinen.

Utvalget har ikke gjennomført egne undersøkelser i forbindelse med oppslag i Dagens Næringsliv kalt «Mysteriet Mathiesen». En redegjørelse fra E-tjenesten som følge av oppslaget er vedlagt årsmeldingen.

Utvalget har avsluttet sine undersøkelser i forbindelse med Aftenpostens oppslag om falske basestasjoner i Oslo. Det er ikke uttalt kritikk i saken.

Årsmeldingen for 2015 er tilgjengelig på EOS-utvalgets nettsider, www.eos-utvalget.no.

For mer informasjon:

Utvalgsleder Eldbjørg Løwer, telefon 97 57 31 90 / 23 31 09 30.

¹ Innst. 289 S (2014-2015) kapittel 2 Komiteens merknader side18.